

Nr 43

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges anslutning till deklaration om fortsatt tillämpning av tullkoncessioner inom ramen för allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 18 mars 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 170, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för sin del godkänna Sveriges anslutning till deklarationen den 10 mars 1955 om fortsatt tillämpning av tullkoncessioner inom ramen för allmänna tull- och handelsavtalet.

Till utskottets behandling har hänvisats de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 497 av herrar *Johan Persson* och *Anders Johansson* samt II: 621 av herrar *Rimås* och *Åhman*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 170 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förhandlingar om en revision av GATT-avtalet beträffande för trädgårdsnäringen aktuella tullsatser upptas, innan tidsfristen utlöper den 30 juni 1955».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet hänvisa till motionen II: 621.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande:

Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) tillkom år 1947 såsom resultat av förhandlingar i Genève mellan ett stort antal länder i syfte att åstadkomma en allmän sänkning av tullnivåerna. För att ytterligare länder skulle vinna anslutning till avtalet anordnades en ny omgång tullförhandlingar år 1949 i Annecy. I dessa förhandlingar deltog även Sverige.

Resultaten av nämnda förhandlingar för Sveriges del förelades 1950 års riksdag (prop. nr 52). Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen bl. a. att *dels* för sin del godkänna Sveriges anslutning till allmänna tull- och handelsavtalet enligt ett i Annecy upprättat anslutningsprotokoll, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna sådana ändringar i avtalet, som framdeles kunde komma att beslutas av de avtalslutande parterna, i den mån dessa ändringar icke krävde författningsändringar av beskaffenhet att påkalla riksdagens medverkan. Vidare biföll riksdagen en samtidigt framlagd proposition angående vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m., avseende bl. a. genomförandet av de tulländringar,

som påkallades av vid förhandlingarna gjorda svenska tullmedgivanden (prop. nr 53; rskr nr 103). Ancecy-protokollet undertecknades för Sveriges del den 31 mars 1950.

En tredje omgång tullförhandlingar inom ramen för GATT ägde därefter rum i Torquay vintern 1950—51. Sverige deltog även i dessa förhandlingar. Som följd av förhandlingarna anslöt sig ytterligare ett antal länder till avtalet, och nya tullkoncessioner utväxlades. Resultaten av nämnda förhandlingar för Sveriges del godkändes av 1951 års riksdag (prop. nr 209 och 210; rskr nr 288 och 289).

Vid en konferens i Genève under de senaste månaderna rörande revision av GATT-avtalet har även frågan om tullkoncessionernas fortsatta giltighet tagits upp. Den ovillkorliga giltighetstiden för dessa utgår den 30 juni 1955. Då det reviderade avtalet icke kan väntas träda i kraft förrän efter nämnda dag, har den 10 mars 1955 antagits en deklaration om fortsatt tillämpning av tullkoncessionerna inom ramen för avtalet. Texten till denna deklaration på engelska språket jämte svensk översättning har bilagts statsrådsprotokollet (*bilaga 1*). Innehållet i deklarationen är i huvudsak följande.

De länder, som ansluter sig till deklarationen, förbinder sig att efter den 1 juli 1955 och före den 1 januari 1958 icke åberopa bestämmelserna i GATT om rätt att ändra lämnade tullmedgivanden. Oberoende härav skall ett land, som före den 1 juli 1955 påbörjat förhandling enligt avtalets regler om återtagande av tullkoncession, få fullfölja denna förhandling intill den 30 september 1955. Vidare skall ett medlemsland, under tiden från den 2 juli 1955 till den 31 december 1957 eller den tidigare dag då det reviderade avtalet träder i kraft, under särskilda omständigheter kunna få förhandla om återtagande eller jämkning av tullkoncession. Därvid skall de regler tillämpas som nedlagts i det nya avtalet.

Kungl. Maj:t har — med förbehåll för riksdagens godkännande — antagit deklarationen i fråga, och deklarationen har — med samma förbehåll — därefter undertecknats.

Som motivering för det i propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anfört följande: »Det internationella samarbetet inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) har under senare år sett som en av sina viktigaste uppgifter att bevara och säkra fortsatt giltighet åt de tullförhandlingsresultat, som uppnåddes vid Genève-, Ancecy- och Torquay-konferenserna. Vid sidan härav har det tekniska arbetet på att åstadkomma ytterligare tullsänkningar och utjämning av ländernas tullnivåer drivits vidare. Av olika skäl har emellertid enighet ännu icke kunnat uppnås om åtgärder som leder till praktiska resultat i detta hänseende. Även om detta avbrott i de praktiska tullsänkingsåtgärderna ur svensk synpunkt är att beklaga, måste det enligt min mening likväl hälsas med tillfredsställelse att de tidigare uppnådda förhandlingsresultaten kunnat bevaras i stort sett intakta. Den stabilitet på tullområdet som härigenom vunnits innebär avgjorda fördelar för utrikeshandeln.

Vid en nyligen avslutad konferens har preliminär överenskommelse träffats om revision av GATT-avtalet. Det föreslagna nya avtalet är för närvarande underställt medlemsländerna för prövning. Frågan om godkännande för Sveriges del av ett ändrat avtal kommer framdeles att föreläggas riksdagen. Detta torde emellertid icke kunna ske vid innevarande års vårsession. I anslutning till revisionen av avtalet har överenskommelse jämväl träffats om en deklaration, enligt vilken giltighetstiden för ländernas tullkoncessioner förlänges till den 1 januari 1958, d. v. s. för ytterligare två och ett halvt år. Möjlighet föreligger emellertid att före den 30 september i år efter förhandling återtaga eller modifiera gjorda tullbindningar i enskilda fall, förutsatt att förhandling inletts före den 1 juli. Vidare kan under särskilda omständigheter tillstånd erhållas till återförhandling även under den förlängda bindningstiden. Deklarationen är öppen för under-tecknande intill den 30 juni 1955. Från svensk sida krävs sålunda ett definitivt ställningstagande till denna deklaration, innan förslaget till reviderat avtal hunnit slutligt prövas. Under dessa omständigheter har jag ansett det lämpligt att frågan om Sveriges anslutning till deklarationen redan nu anmäles för riksdagen.

Vad beträffar innebörden av de tullkoncessioner, som Sverige lämnat inom ramen för GATT, vill jag erinra om att dessa i allmänhet avser bindningar av tidigare gällande tull eller tullfrihet. Endast i mindre utsträckning genomfördes som en följd av tullförhandlingarna sänkning av förut gällande tullar. I fråga om de närmare detaljerna i detta hänseende torde få hänvisas till ovan nämnda propositioner nr 53 till 1950 års riksdag och nr 209 till 1951 års riksdag. I detta sammanhang bör emellertid nämnas, att, såvitt gäller specifika tullsatser, förbehåll i regel knutits till koncessionerna, som möjliggör en återgång, helt eller delvis, till förkrigstidens tullnivå. Detta kan komma att få särskild betydelse vid en revision av gällande tulltaxa. Om en sådan revision skulle komma att genomföras under den tid, för vilken koncessionerna är avsedda att förlängas, torde detta med hänsyn till nämnda förbehåll icke stöta på några allvarliga svårigheter ur GATT-synpunkt. Skulle det vid genomförandet av en ny tulltaxa befinnas påkallat att återtaga eller jämka vissa tullkoncessioner, som lämnats inom ramen för GATT, torde detta kunna ske enligt den procedur för återförhandling, som under särskilda omständigheter står länderna till buds. Från svensk sida har också vid förhandlingarna i denna fråga i GATT understrukits, att en tulltaxerevision kan aktualiseras under den nya bindningsperioden och att eventuella behov av återförhandlingar i samband därmed förutsätts kunna tillgodoses enligt den föreslagna proceduren.

Vid bedömningen av frågan om Sveriges anslutning till deklarationen om förlängd giltighet av tullkoncessionerna i GATT har jag funnit helt övervägande skäl tala för en sådan anslutning. Principiellt sett synes Sverige icke böra undandra sig att medverka till den fortsatta stabilitet på tullområdet som kan åstadkommas genom en dylik förlängning. Om Sverige ställde sig utanför deklarationen skulle detta innebära att de fördelar som svensk

export f. n. åtnjuter i andra länder delvis ginge förlorade och att därmed värdet av en fortsatt medverkan i GATT allvarligt minskades.

Kungl. Maj:t har sålunda på min hemställan — med förbehåll för riksdagens godkännande — antagit resolutionen i fråga.»

Utskottet. Genom beslut av 1950 års riksdag har Sverige anslutit sig till allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) enligt ett år 1949 i Annecy upprättat anslutningsprotokoll. Sedan ytterligare tullförhandlingar inom ramen för GATT förts i Torquay, i vilka förhandlingar Sverige deltog, anslöt sig ytterligare ett antal länder till avtalet och nya tullkoncessioner utväxlades. Resultaten av sistnämnda förhandlingar godkändes för Sveriges del av 1951 års riksdag. Giltighetstiden för de sålunda lämnade koncessionerna har sedermera förlängts och utlöper den 30 juni 1955. Förslag till reviderade avtalsbestämmelser är för närvarande föremål för prövning i medlemsländerna. I avvaktan på att dessa bestämmelser kan träda i kraft, vilket icke kan ske före nyssnämnda dag, har den 10 mars 1955 antagits en deklaration om fortsatt tillämpning av de nu gällande tullkoncessionerna inom ramen för avtalet. För Sveriges del har deklarationen undertecknats med förbehåll om riksdagens godkännande. I den föreliggande propositionen har hemställts att riksdagen för sin del ville godkänna Sveriges anslutning till deklarationen.

Angående deklarationens huvudsakliga innehåll hänvisas till den tidigare lämnade redogörelsen. Här må emellertid nämnas, att deklarationen medger möjlighet att före den 30 september 1955 efter förhandling återtaga eller modifiera gjorda tullbindningar i enskilda fall, därest förhandling inletts före den 1 juli. Under särskilda omständigheter kan återförhandling jämväl ske under den fortsatta bindningstiden. Detta förutsätter emellertid — i motsats till vad som är fallet om förhandlingar inleds före den 1 juli i år — särskilt tillstånd av de avtalslutande parterna i GATT.

I de föreliggande motionerna har hemställts om riksdagsskrivelse med begäran att Sverige skall begagna sig av ovannämnda ovillkorliga rätt att före den 1 juli i år upptaga förhandlingar beträffande tullbindningar å trädgårdsprodukter.

Några delade meningar torde icke råda om att vårt land bör biträda den deklaration, varom här är fråga. De i anledning av propositionen väckta motionerna ger ej heller uttryck för annan mening. Motionärerna har emellertid, utifrån sin uppfattning att de nuvarande tullbindningarna beträffande trädgårdsprodukter icke ger den inhemska trädgårdsnäringen tillräckligt skydd, ansett att riksdagen skall uttala sig för att förhandlingar upptages rörande berörda tullbindningar. Utskottet vill i anledning härav till en början erinra om att en översyn av hela tulltaxan f. n. pågår inom 1952 års tulltaxekommitté vars arbete väntas bli slutfört inom de närmaste månaderna. Det torde få förutsättas, att de i motionerna berörda frågeställningarna om den svenska trädgårdsodlingens behov av tullskydd kommer att ingående övervägas av kommittén. Från riksdagens sida torde rimligen

något ställningstagande i detta hänseende icke böra ske förrän resultaten av kommitténs arbete föreligger. Med hänsyn till frågans natur torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av de möjligheter gällande avtal erbjuder och med hänsyn till de olika intressen som på detta område gör sig gällande bedöma vilka åtgärder som ur landets synpunkt kan vara mest ändamålsenliga i avseende å gjorda tullbindningar. Utskottet utgår från att Kungl. Maj:t kommer att fortlöpande följa dessa spörsmål med uppmärksamhet och att därvidlag även de i föreliggande motioner anförda synpunkterna beaktas. Enligt utskottets mening torde därmed huvudsyftet med ifrågavarande motioner få anses tillgodosett.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 170, för sin del godkänna Sveriges anslutning till deklarationen den 10 mars 1955 om fortsatt tillämpning av tullkoncessioner inom ramen för allmänna tull- och handelsavtalet; samt

B) att de likalydande motionerna I: 497 av herrar Johan Persson och Anders Johansson samt II: 621 av herrar Rimås och Åhman måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 5 maj 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjö Dahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson*, Eriksson, Velande r, Snygg, Anders Johansson och Bengtson*; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård, Sundström*, Hagberg i Malmö, Sjölin, Strandh*, Asp, Larsson i Lüttra och Andersson i Essvik.

* Icke närvarande vid justering av betänkandet.

Reservationer:

I) av herrar *Anders Johansson, Kristensson* i Osby, *Sjölin* och *Strandh*, som med hänvisning till innehållet i de likalydande motionerna I: 497 och II: 621 ansett att utskottet bort under punkten B) hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 497 av herrar *Johan Persson* och *Anders Johansson* samt II: 621 av herrar *Rimås* och *Åhman*, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förhandlingar om en revision av GATT-avtalet beträffande för trädgårdsnäringen aktuella tullsatser upptages, innan tidsfristen utlöper den 30 juni 1955.

II) av herrar *Gustaf Elofsson, Bengtson* och *Larsson* i Luttra, som ansett a) att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

Genom beslut — — — (= utskottet s. 4 rad 5 uppfifrån — rad 1 nedifrån)
— — — av kommittén.

Då kommittén emellertid inte tillkännagivit om dess betänkande kommer att avgivas före den 30 juni, den dag då tidsfristen för förhandlingarnas upptagande utlöper, bör dock enligt utskottets mening inledande förhandlingar upptagas före denna dag. Även om kommitténs betänkande framlägges före den 30 juni kommer varken remissinstanser eller riksdagen att taga ställning därtill, varför Kungl. Maj:t endast kan taga del av de synpunkter som framförts.

samt b) att utskottet bort under punkten B) hemställa

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 497 och II: 621, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förhandlingar om en revision av GATT-avtalet beträffande för landets trädgårdsnäring aktuella tullsatser upptages till behandling innan tidsfristen utlöper den 30 juni 1955.

III) av herr *Velander*.